

jaargang 81

nr. 2-2013

ONDER ONS

FRATERS VAN
UTRECHT

ONDER ONS

Dit tijdschrift wordt viermaal per jaar toegezonden aan familie, vrienden en relaties van de Fraters van Utrecht. Een bijdrage ter bestrijding van de kosten wordt in dank aanvaard.

Adres redactie:

Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940
E-mail: redactieonderons@gmail.com

Hoofredactie:

Frater Ton Oostveen
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940

Redactieleden:

Frater Ben Hagemans
Frater Henk Huirne
Frater David Mullink
Fraterhuis St.-Jozef
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Mevrouw Adri Vergeer
Stationsstraat 102
3511 EH Utrecht
Roland Enthoven
Mgr. Van de Weteringstraat 9a
3581 EA Utrecht

Administratie:

Aanmelding nieuwe abonnees,
adreswijzigingen e.d.:
Frater Wim Janssen
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940
Giro: Postbanknummer 425463
t.n.v. Administratie Onder Ons

Ontwerp omslag en Illustraties:

Frater Angelico Fennis
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt

Druk:

Drukkerij Gregorius B.V.
Schoudermantel 39
3981 AG Bunnik

INHOUD

Van de redactietafel	fr. Ton Oostveen	pag. 3
Geluk	fr. Ton Oostveen	pag. 4
In gesprek met...	fr. David Mullink	pag. 5
Kort Nieuws	fr. Wim Versteeg	pag. 7
Eenzaamheid	mevr. Adri Vergeer	pag. 8
Goud voor Johan	mevr. Adri Vergeer	pag. 10
140 jaar	fr. Ben Hagemans	pag. 12
In memoriam fr. Kroes	Hans Peters	pag. 14
Ons zijn voorgegaan	fr. David Mullink	pag. 15
Diamant voor Kees	mevr. Adri Vergeer	pag. 16
Diamant voor fr. Smit	fr. David Mullink	pag. 17
Het Sint-Gregoriushuis	fr. Ben Hagemans	pag. 18
Kolommetje	Fleur	pag. 20
Bericht uit Lodwar	fr. Hans Wennekes	pag. 21
Financiële verantwoording	fr. Wim Janssen	pag. 23
Avondrood	fr. Ton Oostveen	pag. 24

Een abonnement op 'Onder Ons' is gratis, maar het drukken en verzenden kost natuurlijk wel geld. Een vrijwillige bijdrage in de bestrijding van de kosten is dan ook van harte welkom!
Bijdragen voor Ons Ons kunt u storten op gironummer: 425463 t.n.v. Administratie Onder Ons o.v.v. 'bijdrage Onder Ons'.

VAN DE REDACTIETAFEL

Een zomernummer terwijl het maar niet wil zomeren. Op het moment dat ik dit artikel schrijf is het eind mei. De temperatuur is laag voor de tijd van het jaar en mensen lopen nog steeds met truien en vesten aan. Iemand somberde deze week: "Over vier weken worden de dagen al weer korter." Ja, we kunnen onze stemming door het weer laten bepalen maar de redactie heeft toch voor een zomernummer gekozen. En wie weet is het er op het moment dat u dit nummer ontvangt misschien toch van gekomen. Zaten we vorig jaar in een jubileumjaar met 80 jaar Onder Ons, dit jaar vieren de Fraters van Utrecht het 140-jarig bestaan van de congregatie. Zoals eerder vermeld, willen wij dit niet groots vieren. Er is gekozen voor een sobere opzet. De voorbereidingen zijn in volle gang. Zo hopen wij in juli het Algemeen Bestuur en zijn staf te mogen begroeten. Zij zullen dit feest met ons hier vieren. Daar zal tevens een bezoek aan Kenia aan gekoppeld worden. In het septembernummer doen wij daar ongetwijfeld verslag van. In de vorige Onder Ons schreef frater Ben Hagemans hier reeds over, in dit nummer is dit ook het geval. Van zijn hand is ook altijd het In Memoriam bij het overlijden van een van onze fraters. In dit nummer treft u een korte tekst aan over frater Gerard Kroes. Gerard overleed op 22 april jl. In de vorige Onder Ons schreef frater David Mullink over hem in de rubriek 'In gesprek met'. De tekst, uitgesproken tijdens de avondwake hebben wij gekozen als herdenkingstekst.

Er is dit jaar ook weer een aantal kloosterfeesten te herdenken. Een vijftig-, zestig-, zeventig-, ja zelfs een vijfenzeventigjarig kloosterfeest. In deze Onder Ons zijn de 'jonkies' aan de beurt, de vijftig- en zestigjarige jubilarissen. In september volgen de senioren. Vanuit de pastorale hoek hebben wij de hand kunnen leggen op een tekst zoals die door pastor Marinus van den Berg is uitgesproken tijdens een bezinnend moment in ons Fraterhuis Sint-Jozef. De bijeenkomst was georganiseerd door onze pastoraal werker, pastor Hans Peters. De gesproken tekst is door ons redactielid Adri Vergeer omgewerkt tot een leesbaar artikel dat zij de titel meegaf: 'Eenzaam maar niet alleen'. In de rubriek 'In gesprek met' maken we deze keer nader kennis met frater Angelico Fennis. Mocht u meer over hem willen weten, dan geeft dit verhaal een goede inkijk. Als zomergedicht is er een tekst over Geluk, op het achterblad vindt u ditmaal geen gedicht maar een korte tekst over avondrood op een zomeravond.

Zoals aangekondigd in een van onze vorige nummers, willen we dit jaar de vele huizen waar de fraters in de loop van 140 jaar gewoond hebben, de revue laten passeren. We beginnen met ons oudste huis, het Gregoriushuis in Utrecht. En in onze vaste rubrieken natuurlijk een bericht van frater Hans Wenneks uit Lodwar, Kenia.

De website van de Fraters van Utrecht www.fratersvanutrecht.nl geeft een historisch overzicht van onze congregatie en daarnaast algemene informatie. Mocht u uw Onder Ons niet bewaren, dan kunt u bepaalde teksten vanaf heden teruglezen op deze website. De planning is dat wij de vanaf nu verschijnende nummers ook op de website plaatsen. Daarnaast is het de bedoeling om via de website een link te maken naar onze activiteiten in Indonesië. De jonge fraters daar hebben schitterend beeldmateriaal samengesteld dat zeker de moeite van het kijken waard is. Hier in Nederland zijn wij dan wel een ouder wordende groepering met een gemiddelde leeftijd van rond de tachtig jaar, het is echter fijn te zien hoe jonge mensen in Indonesië ons werk voortzetten en dit nu ook in Kenia vaste vorm willen geven.

Beste lezers, wij van de redactie wensen u allen, ondanks een wat valse start, een heel fijne zomer toe met veel zon, een fijne vakantie voor wie daar gebruik van maakt, en veel leesplezier. Tot een volgende keer.

frater Ton Oostveen

Geluk

Je kunt je hele leven zoeken naar geluk
maar al die tijd toch 'n gemis ervaren,
altijd ontbreekt, dat laatste puzzelstuk,
Je bent het kwijt, zo lijkt na al die jaren.

En als je denkt: 'het is mij niet gegeven,
Ik geef het op, ben al dat zoeken moe',
Is daar opeens, die ommekeer in 't leven,
en komt geluk, gewoonweg naar je toe.

Want geluk, zit in de kleine dingen,
een puzzelstukje, steeds, voor elke dag
'n vogel, die zijn lied komt zingen,
een zonnestraal, een heldere kinderlach,

frater Ton Oostveen

IN GESPREK MET FRATER ANGELICO FENNIS TOEGEWIJD DIENAAR GODS... DIENAAR VAN DE KERK... EN DIENAAR VAN DE MEDEMENS...

Tegenover mij zit een drukke, nog steeds actieve medebroeder, die intussen de 85 jaar ruim gepasseerd is. Ik had gevraagd of hij met mij in gesprek wilde over zijn leven en werken, en over zijn staan in kerk en congregatie. Enthousiast had hij zich voorbereid, en de papieren met aantekeningen kwamen tevoorschijn. Mijn eigen speurtocht in het archief van de fraters hadden mij op de hoogte gebracht van de relevante data en ontwikkelingen in het leven van: Pieter M. Fennis, geboren op 2 september 1927 te Hilversum.

Eerste levensjaren

Zoon Piet, het negende kind in een gezin van twaalf kinderen, groeide op in een goed, harmonieus en katholiek gezin. Hij had plezier en het leren en spelen gingen hem makkelijk af. Hij had als kind al veel aandacht voor tekenen en schilderen. Hij ervoer het beschermend opgroeien in zo'n groot gezin als prettig, terwijl het niet dwingend of krampachtig overkwam. Wel was er de uitnodiging van zijn ouders om met alles mee te doen en erbij te horen. Zo kwam hij als kleine jongen al bij het zangkoor en kreeg hij bij de heer Van Rossum zijn eerste muziek- en zanglessen. Zelfs het zingen van Latijnse gezangen werd hem al bijgebracht. De liefde voor zang en muziek werd dan ook een belangrijk deel van zijn leven.

De lagere school doorliep hij zonder veel moeite en omdat hij van tekenen en schilderen hield, wilde Piet daarin een opleiding volgen

aan de Technische School. We spreken nu over beginjaren 1940. Hij volgde in Hilversum de driejarige Technische School en sloot deze af met een diploma.

Werken bij een baas

Frater Angelico: "De leraar tekenen kwam naar mij toe en zei: 'Piet, jij moet leraar in tekenen worden, je doet het uitstekend. Ik zie in jou een tekenleraar op bijvoorbeeld een ambachtsschool.' Dit was een bevestiging van mijn verlangen en droom, eens tekenleraar te mogen worden. Maar ja, als jongen van 16 jaar in de moeilijke oorlogsjaren leek dit ideaal heel ver weg." Piet ging na de Technische School in 1944 direct naar een kleine baas om decoratieschilder te worden en zijn eerste geld te verdienen. Zo moest hij bij deze baas zorgen voor allerlei reclameopdrachten voor een expediteur. Er moesten letters geschilderd worden op grote zeilen, en er werd gevraagd naar allerlei soorten letters, mallen en patronen. Een mooie en goede belettering voor

reclamedoeleinden was toen al belangrijk. Zo werden de eerste stappen gezet op het pad van het schilder- en tekenwerk. Maar door de Duitse razzia's in de hongerwinter van 1944 werd het werk al na een jaar beëindigd.

Interesse in het fraterleven

Piet was op de lagere school opgeleid door fraters, onder anderen door de fraters Gonzales, Wijnandus, Reginaldus en Bernardus en was dus al op de hoogte van wat fraters waren en deden. Zo had frater Gonzales wel eens met hem gesproken over wat het kloosterleven inhield. Maar dit waren nog vrijblijvende gesprekken. Begin 1945 kwam frater Athanasius bij de familie Fennis, om eens met moeder te praten over haar zoon Piet. De jongen had interesse getoond voor het kloosterleven en de overste wilde weten of dit een serieuze overweging was. In die jaren stond het kloosterleven nog in hoog aanzien en men vond het een grote eer als een zoon of dochter koos voor het religieuze leven. Na

uitvoerige gesprekken met Piet zelf en met de ouders, onder andere over de vraag of hij ook leraar tekenen kon worden op een Technische School bij de fraters, besloot de jongen in te treden bij de fraters. Aangezien hij al ruim 17 jaar was en een voortgezette opleiding had gevolgd, kon hij meteen starten met het postulaat, de vooropleiding voor frater. Doordat de fraters van het St.-Jozefhuis verdreven waren uit Zeist, kreeg Piet zijn eerste geestelijke opleiding in huize Theo Bromma, een vervangend kloosteronderkomen in Hilversum. Hierna deed hij zijn noviciaat en bij de inkleding koos Mgr. Van den Hengel voor de naam Angelico. Fra Angelico was een groot schilder uit de Italiaanse school en de rector vond dit toepasselijk. Na de eerste jaren van geestelijke opleiding in Zeist werd frater Angelico overgeplaatst naar Borculo.

Kerkelijke kunst

In Borculo ging hij verder met zijn studie 'Nijverheidsakte Ne' voor schilderen en hij werd tegelijkertijd leraar aan de Technische School van de fraters, die net was gestart. Voor de akte Ne studeerde hij af in 1953. Zijn werk als leraar schilderen werd in latere jaren aangevuld met leraar tekenen, waarvoor hij in 1962 zijn tweede akte behaalde. Op de Technische School voelde hij zich helemaal thuis en kon hij zijn creativiteit ten volle tot wasdom brengen. Maar ook de geestelijkheid in de Gelderse Achterhoek begon zijn naam te kennen als de man die de kerkelijke kunst tot leven kon brengen. Na de verdwijning van zoveel moois in de kerken in

de jaren '60 en '70 was de tijd aangebroken dat men beelden, afbeeldingen en kerkelijke attributen weer ging waarderen. En men ontdekte dat de frater-leraar schilderen en tekenen te Borculo daarin zeer bekwaam was. Zijn restauratiewerk werd alom bewonderd en men kwam steeds vaker bij hem voor een kerkelijk werk(je). Eerst ging Angelico hier voorzichtig mee om maar hij zegt: "Steeds meer pastores en parochies kwamen naar me toe met de vraag: "Wilt U ons alstublieft helpen? We hebben uw werk gezien in die of die parochie, en we zouden zo graag zien dat u dit voor ons restaureert'."

Ook de financieel moeilijke situatie zal een rol gespeeld hebben. In veel plaatsen in de Gelderse Achterhoek zijn nu kerken te bewonderen, met gerestaureerde werken of werken van frater Angelico. Hij vertelt: "Dit lag helemaal in het verlengde van mijn schilder- en tekenwerk op school en ook de Kerk deed daarmee haar voordeel."

In 1986 ging hij met tegenzin in de VUT. Vanaf die tijd kon hij zijn restauratiewerk echter uitbreiden, al houdt hij dit beperkt; je kunt ook teveel hooi op je vork nemen.

Pensionering en verandering

Door de grote teruggang in het religieuze leven en de inkrimping werden de gemeenschappen kleiner en ontstonden kleinere wooneenheden. Frater Angelico kwam in Borculo in de Chopinstraat te wonen. Na tien jaar besloot Angelico terug te keren naar het grote fraterhuis in Borculo en later naar het fraterhuis te Arnhem, omdat het

religieuze leven daar meer mogelijkheden bood. Het kloosterleven staat bij hem nog steeds nummer één. En zo kwam hij in 2003 aan in het St. Eusebiushuis aan de Klingelbeekseweg. Misschien kan hij het nu wat rustiger aan doen. Maar nee, het loopt toch anders. Angelico vertelt me: "Van het Provinciaal Bestuur kreeg ik ineens bezoek en ze vroegen mij: "Zou je nog naar Rapogi, Kenia willen verhuizen voor een half jaar, om daar de fraters te gaan helpen in hun missiewerk?" Ik hoefde niet lang na te denken en na een goede voorbereiding ben ik het vliegtuig ingestapt. Het was een fantastische ervaring! Hierna werd ik voor nog een half jaar gevraagd. Dit werken onder de Kenianen heeft me enorm veel plezier gedaan. Het was onvergetelijk!"

"Na een periode van vier jaar in Arnhem, met de tussentijdse Keniatijd, ben ik verhuisd naar ons Fraterhuis St.-Jozef te Zeist/De Bilt, waar ik sinds 2007 woon. Wij wonen daar met zo'n kleine dertig mensen in een kloostergemeenschap en er is nog veel werk te verzetten. De spiritualiteit, de geestelijke samenkomsten, de bijbelbijeenkomsten en de vieringen zijn zo goed, dat het ons dagelijks leven inhoud geeft. Ook nu in 2013 voel ik me gelukkig en functioneel in onze gemeenschap. Ik hoop, samen met mijn medebroeders, dit nog een aantal jaren te mogen doen in dienst van God en de naaste."

Frater Angelico, hartelijk dank voor dit openhartig en aangenaam gesprek.

Het ga je goed.

Frater David Mullink

KORT NIEUWS

- Frater Henk Huirne is door het provinciaal bestuur herbenoemd als overste van het Fraterhuis Sint-Jozef voor een periode van drie jaar. Bij afwezigheid van de overste zal fr. Isidorus Nieland optreden als zijn plaatsvervanger.
- De fraters uit het St.-Jozefhuis herkozen de bewonersraad, dus blijven de fraters Kees van Rooden, Johan Brummelhuis en Wim Versteeg lid van de bewonersraad voor een periode van drie jaar.
- Op 6 april is frater Ericson Toka vertrokken naar Kenia. Hij zal fr. Hans Wennekes ondersteunen in zijn werkzaamheden.
- Op 15 april is het echtpaar Versteegh-Koch in het St.-Jozefhuis komen wonen. Een primeur, want nooit eerder woonde een gehuwd paar in een van onze gemeenschappen. Vanaf deze plaats wensen wij de heer en mevrouw Versteegh een goede tijd toe en wij hopen dat zij zich spoedig thuis zullen voelen in onze gemeenschap.
- Op 7 mei werd de vakantieperiode officieel geopend met een High Tea. Tijdens deze bijeenkomst vertelde de coördinator, dhr. Leo Zuiderwijk, dat de opzet van de vakantieperiode wat veranderd is. Werden tot op heden de vakantieactiviteiten in enkele weken gehouden, vanaf nu is er meer spreiding van deze activiteiten. Het zal even wennen zijn.
- Op 9 mei heeft het algemeen bestuur een verzoek van frater Wim Heister om zich terug te mogen trekken uit het provinciaal bestuur ingewilligd. Wie zijn plaats gaat innemen is bij het ter perse gaan van dit nummer nog niet bekend.
- Op 12 mei was het de dag van de verpleging. Omdat dit op zondag viel, is hier woensdag 15 mei aandacht aan besteed. Het fraterkwintet zette ons verzorgend en verplegend personeel in het zonnetje met een zanghulde. Er waren uiteraard lovende woorden en voor ieder was er een Scheurkalender die loopt van 12 mei tot 12 mei. Speciaal voor verplegend en verzorgend personeel dus. Op deze middag konden we tevens genieten van de eerste vakantieactiviteit, onze jaarlijkse tuinfair. Naast de vele planten en bloemen die verkrijgbaar waren, was er ook gelegenheid zelf bloemen c.q. planten te schikken en liet menigeen zich de poffertjes en bowl goed smaken.
- Het begint bijna een traditie te worden: in het voorjaar eendenkuikentjes te zien rondlopen in de binnentuin van het St.-Jozefhuis. Helaas, het is ook een traditie dat hun geen lang leven gegund is. Binnen enkele dagen moest moeder-eend al haar kinderen missen. Kraaien en eksters hebben zich tegoed gedaan aan de malse kuikentjes.

Frater Wim Versteeg

EENZAAM MAAR NIET ALLEEN, NIET ALLEEN EN TOCH EENZAAM.

Waarom toch voel ik me zo vaak met zoveel anderen om me heen zo verschrikkelijk verlaten, zo onuitsprekelijk alleen. Ik kan niemand goed vertellen wat er mis is, wat ik voel. Is dat wanhoop, schaamte, angst dat niet begrepen wordt wat ik bedoel. Ik geloof en weet dat er iets is wat een nieuwe toekomst biedt. Maar help me daar iets van te ervaren want alleen red ik het niet.

Waar eenzaamheid is, is ook verlangen, hoop om gehoord en gezien te worden. Op grotere en kleinere schaal komt eenzaamheid overal voor, soms duidelijk, soms verborgen. Bij alleenwonenden, in gezinnen, in bedrijven, in kloosters. Vaak is het een probleem, waarbij we ons afvragen of we dat probleem kunnen oplossen of dat we het onder ogen moeten zien en aanvaarden.

Een gemakkelijk antwoord is er niet. Wel zijn er veel vragen. Waarom plegen mensen, vaak jonge mensen, zelfmoord? Waarom wordt er op scholen en in winkelcentra in het wilde weg geschoten? Waarom plaats men bommen met als resultaat onschuldige slachtoffers?

Oorzaken en beleving van eenzaamheid verschillen enorm. Zo is er eenzaamheid die heel persoonlijk is en die ieder mens vroeg of laat leert kennen. Je ervaart haar op cruciale levensmomenten, als je

iets overkomt wat je ten diepste raakt, als je een beslissing moet nemen die alleen jij kunt nemen, bijvoorbeeld in het aangezicht van de dood, als je het laatste stuk van je leven alleen hebt te gaan. Een ander soort eenzaamheid is de eenzaamheid van het geheim. Iets wat je verborgen houdt in je eigen archief en dat niet vernietigd kan worden. Een gebeurtenis, een periode waarover je met niemand spreekt. Je wilt of je kunt er niet over spreken. Gevoelens van schaamte en schuld en de angst om afgewezen te worden, dat een ander een gezicht van jou ziet dat je zelf bijna niet kunt aankijken, kunnen je in een inktzwart bad van eenzaamheid gooien. Het ontbreekt een mens soms aan een Veilige Vertrouwde Vreemde, een voorbijganger bij wie je zo veilig bent dat je hem volledig vertrouwt en je diepe verdriet met die persoon kunt delen.

Veel ouderen onder ons zijn opgegroeid in een tijd waarin er voor een aantal ervaringen geen woorden waren. Euthanasie, abortus, (homo) seksualiteit, scheiding, partnercontract enz.: of het bestond gewoon

nog niet of er werd niet over gesproken; zelfs vandaag de dag is er vaak geen goede taal beschikbaar. Alles was zeker destijds gericht op het geestelijke. Er moest een balans gevonden worden tussen werken en bidden, maar niet zelden sloeg die door naar het werken omdat er geen echte taal van en voor het hart was. Door hogere leeftijd afhankelijk worden kan dan ook betekenen dat een ander niet alleen je veters of knoopjes moet vastmaken, maar dat je je ook moet laten uitkleden en laten wassen, iets wat ondanks professionele aanpak ongemakkelijk en onbespreekbaar blijft, terwijl een jongere die wel zou willen praten toch niet durft. Zijn wereld is zo anders, dat hij terecht of onterecht geen respons of begrip verwacht, en terecht komt in de eenzaamheid van het niet kunnen delen.

Er is de eenzaamheid van het verlies en er is de eenzaamheid van de stille rouw. Met wie kan en mag je over een verlies spreken. Verlies van een familielid, een goede vriend of vriendin.

Er is verlies dat erkend en dat niet erkend en zelfs niet herkend wordt. Verlies van personen maar ook verlies van functies en taken. Er kan ook psychisch verlies zijn, van aanzien, van positie. Verlies rond zaken die beladen zijn met schaamte en schuld. De een kan meer dan de ander zijn humor, zijn goede stemming bewaren. Een ander zakt weg in een stilte die soms bijna niet wordt opgemerkt. Soms uit ze zich in humeurigheid, moeilijk bereikbaar worden. Er is niet zelden verlegenheid om hiermee om te gaan.

Eenzaamheid werd door iemand eens omschrijven als het missen van wij-ervaringen. Dat kan tijdelijk zijn, situatiegebonden, maar ook chronisch en leiden tot isolement. Dat geldt voor iedereen.

Wanneer u dit alles leest, kan de vraag opkomen of dit een sombere schildering van de werkelijkheid is. Het is minstens een eenzijdige beschrijving, die vooral aandacht schenkt aan vormen van eenzaamheid, eenzaamheid die een mens kan afsluiten.

Er zijn verontrustende cijfers over niet gewenste eenzaamheid. Niet alleen onder ouderen. Het is daarom van belang attent te zijn, te zien dat een ander snakt naar jouw belangstelling. Het ontbreekt velen aan een dieper gekend worden, aan ontmoetingen die de ziel raken, aan ruimtes waarin je mag zijn wie je bent. Onze samenleving leert mensen niet meer om te zitten, stil te zijn, te zwijgen, alleen te zijn. Eenzaamheid is niet iets wat je kunt oplossen. Je kunt er wel over heen praten. Je kunt haar laten onderduiken, maar ineens kan ze zich weer laten voelen. Eenzaamheid vraagt je haar aan te kijken. Het is kijken naar wie of hoe je ook bent. Dat is niet eenvoudig, maar wie steeds oordeelt over zichzelf, van zichzelf er niet mag zijn, die ondermijnt de hoop, die doet zichzelf geweld aan. Eenzaamheid vraagt om zachtmoedigheid en mededogen. Zachtmoedig zijn voor jezelf is niet zoiets als een halfzachte zijn maar een mens, die geslagen kan zijn maar toch rechtop komt in groeiend zelfvertrouwen. Niemand van ons wordt gevraagd om een volmaakt mens te zijn, maar we kunnen wel oprecht zoekende mensen zijn die groeien in zelfkennis.

Want dat is de andere kant van de medaille. Mensen die zich eenzaam voelen raken vaak opgesloten in zichzelf, zien alleen nog hun eigen verdriet. Begrip, mededogen en aandacht van anderen helpen dan niet veel. Ieder contact, iedere communicatie moet van twee kanten komen. Je kunt wel gaan zitten wachten tot iemand jouw leven verbetert, maar dat zal hem alleen maar lukken als jij er ontvankelijk voor durft te zijn, als jij ook een stapje durft te doen, als jij niet alleen vertrouwen vraagt, maar ook geeft. Een glimlach doet soms al wonderen. Geef en u zal gegeven worden, wordt beloofd in het evangelie van Lucas.

In de laatste zin van het gedicht waarmee dit artikel begon, wordt

gevraagd om hulp, om steun, dus niet "wil jij dat even voor me oplossen". Steun impliceert een samen optrekken. Alle kleine beetjes helpen, zegt een spreekwoord. Eens iemand uitnodigen, wat lekkers bij de koffie halen, belangstelling tonen voor mensen en dingen, roepen vaak meer op dat je verwachtte (onderstaande afbeelding doet ook wat ideeën aan de hand). Het initiatief mag bij beiden liggen: bij degene die eenzaam is en bij degene die zo graag iets zou doen aan de eenzaamheid van een ander.

Heus, de wonderen zijn de wereld nog niet uit.

Adri Vergeer

Bronnen: teksten van Marinus van den Berg en Henk de Looper

GOUD VOOR JOHAN

50-JARIG KLOOSTERJUBILEUM VAN FRATER BRUMMELHUIS

Goud, de moeite waard om gezamenlijk even bij stil te staan en een artikel aan te wijden. Met dit laatste als doel ging ik namens de redactie van Onder Ons in gesprek met frater Johan Brummelhuis. In zijn gezellig ingerichte kamer werd ik hartelijk ontvangen en keken we terug op een halve eeuw leven en werk.

Op 20 mei 1944 werd Johan Brummelhuis geboren in het buurtschap Wiene, toen onderdeel van de Twentse gemeente Ambt-Delden. Hij groeide op als derde in een gezin van zeven kinderen en de lagere school bezocht hij in Bentelo. Van jongs af aan had Johan het plan ooit missionaris te worden. Het hoofd van de school en de pastoor dachten daar echter anders over en het leek hun wel een goed idee om de fraters van Utrecht naar vader en moeder Brummelhuis te sturen voor een gesprek.

Zo kwam het dat toen Johan zo'n 13 jaar was de fraters Bertrandus en Willehadus hun opwachting maakten in Wiene. Wat Johan zich nog het beste herinnert van dit eerste bezoek is dat hij net met een kruiwagen mest liep te sjouwen toen ze arriveerden. Bovendien had hij op dat moment nog nooit van de Fraters van Utrecht gehoord! Het bezoek was echter niet vergeefs en leidde ertoe dat Johan in 1957 terechtkwam op het juvenaat in Zeist. Dat was natuurlijk best even wennen, van het leven op het platteland naar een internaat, een kloosterschool, maar Johan ging ervoor.

Hij voltooide zijn opleiding op het juvenaat en daarna ook het postulaat en het noviciaat, de proeftijden voor een (kandidaat-)kloosterling. Op 13 augustus 1963 werd hij ingekleed als frater van Utrecht. Zeventien jongens werden novice die dag, maar alleen Johan is daar nu nog van over; de anderen traden in de loop der jaren uit.

In 1964 werd Johan als 20-jarige aangesteld als assistent-groepsleider in de Leo Stichting in Borculo, waar hij begon als assistent van frater Kees Perdon. De Leo Stichting was een internaat voor jongens die om diverse redenen niet langer thuis konden wonen. Bij het internaat waren diverse scholen (LTS, MAVO, Tuinbouwschool), huizen voor de gasten, huizen voor de fraters, een kapel en een fratertuin. Na een jaar als assistent gewerkt te hebben, werd Johan zelf teamleider. Hij bewaart goede herinneringen aan die tijd en kon het goed vinden met de pubers, wat blijkt uit het feit dat hij het 27 jaar met ze volhield.

Midden jaren zeventig werd hij 'mentor training kamerbewoning'. Dit hield in dat hij jongens van 16 en 17 jaar, waarvan aangenomen werd dat ze niet meer terug naar huis konden, moest voorbereiden op het zelfstandig bewonen van een kamer omdat ze, als ze 18 werden, het internaat van de Leo Stichting zouden moeten verlaten. Johan wilde er echter niet zonder meer van uitgaan dat de jongens in hun ouderlijk huis niet meer terecht zouden kunnen. Hij zocht contact met de ouders als dat mogelijk was en probeerde te bereiken dat er toch ook weer een thuisbasis voor de jongens kwam, al was het maar ter overbrugging naar zelfstandig wonen. Vanzelfsprekend was dit niet altijd haalbaar, maar het is ook de nodige keren goed gelukt, iets waarmee alle partijen dan toch wel gelukkig waren. Voor Johan was het in ieder geval een tijd waar hij dankbaar en met een goed gevoel aan terugdenkt.

En na Borculo? Johan werd overste in Arnhem. Voor 4 jaar, maar daarna ging hij toch weer terug naar Borculo, zij het dit keer niet als teamleider of mentor maar als overste, net als in Arnhem. Daar bleef hij tot de gemeente Borculo werd opgeheven en het huis aan de Alexandrinalaan in 2003 werd gesloten. Toen ging hij naar het St.-Gregoriushuis in Utrecht en van daaruit naar het Fraterhuis St.-Jozef in De Bilt, waar hij nu al weer 8 jaar woont.

In 2002 kreeg Johan een hartinfarct en daardoor doet hij het sindsdien wat rustiger aan, maar je kunt bepaald niet zeggen dat dit betekent dat hij niets meer doet. Bijna elke dag is Johan wel een poosje te vinden op het congregatiearchief waar hij doende is met het digitaliseren van foto's, dia's en films. Hij maakt deel uit van de door het provinciaal bestuur in het leven geroepen werkgroep 'Bestuurbaarheid', hij is lid van de bewonersraad van het Fraterhuis St.-Jozef en hij is lid en secretaris van de redactie van het blad Inko.

In zijn vrije tijd fotografeert Johan graag. Verder heeft hij nog een bijzondere hobby: hij verzamelt bierblikjes. Ruim 2.000 heeft hij er! Vanuit alle werelddelen. In Borculo stonden ze uitgesteld, maar door de verhuizingen eerst naar Utrecht en later naar De Bilt zitten de meeste blikjes nog steeds in dozen. Dit is echter niet alleen laksheid in uitpakken. Ze blijven nu ook mooier, want blootgesteld aan daglicht verbleken ze op den duur. Vandaar.

In zijn vakanties gaat Johan het liefst naar Oostenrijk. Tot een aantal jaren geleden was hij daar in januari altijd drie weken te vinden samen met zijn medebroeder Ber-

nard. Tegenwoordig gaat hij regelmatig met zijn zus en zwager op vakantie, ook wel naar Oostenrijk, in wat warmer maanden en vaak iets korter, maar de bergen blijven trekken.

Via die vakanties komen we op het onderwerp 'kerk'. Misschien lijkt dit een wat vreemde sprong, maar dat ligt toch iets anders. Johan vertelt namelijk dat hij zich tijdens zijn vakanties echt geraakt werd door een pastoor in een klein dorp. De pastoor hield preken van zo'n twee à drie minuten. Maar daarin wist hij veel te zeggen. Hij ging niet het evangelie nog eens doornemen, want dat had je immers net gehoord. Kort maar krachtig zette hij het evangelieverhaal neer in het nu, gaf aan wat je er concreet mee zou kunnen of moeten in je gewone leven van alledag en dit sprak aan. Vaak mist hij dat in de hedendaagse kerk en in vieringen. De theorie is mooi, idealen zijn mooi, maar uiteindelijk draait het toch om de praktijk, want daar moeten we waar maken waar we als christen en als religieus voor staan. In dit verband noemt Johan toch ook het seksueel misbruik, een zwarte bladzijde in het religieuze leven.

Daar waar religieuzen een voorbeeld geweest zouden moeten zijn, ging het soms echt fout. Hij lijdt er onder, ook al is het vaak lang geleden gebeurd en heeft hij er persoonlijk niets mee te maken.

Vijftig jaar frater van Utrecht: natuurlijk waren er ups en downs, maar Johan kijkt erop terug als goede jaren en is blij dit binnenkort in de congregatie sober te kunnen vieren. Hij zal dit doen op 7 augustus, tegelijk met vier medebroeders waarvan er twee herdenken dat zij 60 jaar, één dat hij 70 jaar en één dat hij 75 jaar geleden intrad.

Met zijn familie viert Johan het een andere dag. Nu de ouders overleden zijn en je niet zo vaak meer als familie bij elkaar komt, vindt hij het fijn dat zijn jubileum aanleiding kan zijn een familiedag te organiseren. En dit gevoel was kennelijk wederzijds, want de familie reageerde enthousiast op de uitnodiging.

Johan, mooie dagen gewenst met je medebroeders en je familie en veel goeds voor de toekomst. Bedankt voor alles.

Adri Vergeer

140 JAAR

Het was op 13 augustus 1998 dat de Fraters van Utrecht het 125-jarig bestaan van hun congregatie vierden. En ze hadden er werk van gemaakt! De viering was niet alleen verdeeld over twee locaties, maar ook over twee dagen, met een tussenpoos van een maand. Op 13 augustus verzamelden alle fraters van de provincie Nederland zich in de 'Het Vechthuis' te Utrecht, samen met het grote aantal medewerkers die hun diensten verrichtten in een vijftal huizen. Diensten die niet alleen huishoudelijk maar ook verplegend en verzorgend zijn. Een goed idee om deze mannen en vrouwen bij het feest uit te nodigen, daarmee te kennen gevend dat zij voor de congregatie meer zijn dan 'personeel'. Ze horen er gewoon bij.

Was de dertiende augustus een dag waarop de feestvreugde overheerste, het symposium op 11 september in 'Figi' te Zeist had meer het karakter van een studiedag. Laat dit woord echter geen beelden oproepen van stoffige folianten en academische vertogen. De organisatoren hadden erop toegezien dat de lichte toets niet zou ontbreken. Daarom was er ruimte vrijgehouden voor onderling contact tussen de ruim 250 deelnemers en werd er een muzikaal intermezzo in het programma opgenomen. Zo ontstond er een ongedwongen sfeer, waarin het motto van de dag goed tot zijn recht kwam:

*'Dankbaar recht doen aan wat was;
hoopvol uitzien naar wat komt'.*

Toen en nu

We zijn vijftien jaar verder. Er is in die jaren veel gebeurd, veel veranderd en, wat het Nederlandse deel van de congregatie betreft, veel gereduceerd. Van het laatstgenoemde liggen voorbeelden voor het grijpen. Bij het 125-jarig jubileum telde de provincie zo'n honderd fraters, thans nog veertig. De toen nog bestaande gemeenschappen te

men, de ontwikkeling zet zich voort, waarbij te denken valt aan de Indonesische fraters die het hebben aangedurfd naar Kenia te gaan om aldaar – in Lodwar – het werk van hun Nederlandse medebroeders voort te zetten en in stand te houden. Toegegeven, deze gedurfde onderneming bevindt zich nog in de fase van: lukt 't of lukt 't niet? Maar de moed om deze

Utrecht, Arnhem, Borculo en Zutphen zijn opgeheven. Het laat zich raden dat bij het sluiten van deze vestigingen ook noodgedwongen veel werk werd prijsgegeven. Dit proces van teruggang in aantal en daarmee van werkracht voltrok zich ook al in 1998, maar desondanks heerste er een stemming van: 'We zijn er nog en dat zullen we laten zien en horen!' Er was trouwens wel enige grond voor optimisme. De provincie Indonesië telde ruim honderd leden, er was sprake van een lichte groei en het aantal stichtingen breidde zich gestaag uit. Je zou het een omgekeerd spiegelbeeld van de Nederlandse situatie kunnen noemen. En al is de groei in aantal tot stilstand geko-

sprong in het onzekere te wagen dwingt bewondering af. De stichter van de congregatie, aartsbisschop Schaepman van Utrecht, zou zich hogelijk verbazen over de intercontinentale bedrijvigheid van zijn fraters, 140 jaar na het povere begin. Zijn vreugde over groei en bloei in het grootste deel van de twintigste eeuw zou echter aanmerkelijk getemperd worden als hem een inblik gegund werd in de langzaam voortschrijdende teruggang naar dat povere begin. Nogmaals: even met voorbijzien van de ontwikkelingen overzee.

Herdenken

Gaan we toch het 140-jarig jubileum vieren? Ja, want al is er weinig

aanleiding tot triomfalisme, reden voor dankbaarheid is er te over. Herdenken dat de Fraters van Utrecht in al die jaren een belangrijk aandeel hebben gehad in het onderwijs, met name in het onderwijs op confessionele grondslag, is zeker op zijn plaats. Onze medebroeders die katholieke scholen oprichtten en in stand hielden in de periode vóór 1920 – het jaar van de ‘gelijkstelling’ – hebben zich daar sterk voor gemaakt.

Voortaan zouden openbaar én bijzonder onderwijs van regeringswege op één lijn gesteld worden, dankzij een minieme maar ingrijpende wijziging in artikel 23 van de Grondwet. Het is goed om ruim 90 jaar later met reverentie terug te denken aan de niet weinige werkers in het onderwijs gedurende de tijd van achterstelling. Waarbij ook wel eens vermeld mag worden dat het niet alleen religieuzen waren die op grond van hun christelijke overtuiging ervoor kozen hun werk te doen in bouwvallige behuizingen, met primitieve middelen en een salariëring die in de terminologie van onze tijd ‘ver beneden modaal’ heet!

Dat de congregatie haar sporen heeft verdiend op het terrein van het speciale onderwijs is ook het herdenken waard. Niet zonder trots mag hierbij genoemd worden dat de fraters erin geslaagd zijn een nieuwe tak van onderwijs in het leven te roepen: het Individueel Technisch Onderwijs. Bedenkende dat ook aan jongeren met een verstandelijke handicap de kans gegund moet worden om een vak te leren werd dit nieuwe schooltype bedacht: een vakschool, aangepast aan het niveau van leerlingen met een intellectuele beperking, die niet zelden wat handvaardig-

heid betreft dragers van academische titels ver achter zich laten.

Er zijn nog meer activiteiten te noemen die het herdenken waard zijn. Een greep:

jeugd- en jongerenwerk in grote verscheidenheid;

onderwijs en welzijnswerk op zes eilanden van ‘de Gordel van Smaragd’;

onderwijs en opvang van straatkinderen in Kenia.

Er valt dus heel wat in dankbaarheid te herdenken. Maar *vieren*...?

Vieren

Het steekt een beetje armzalig af, die 140 jaar, vergeleken met de vele eeuwen die de grote kloosterorden achter zich hebben. Laten we het er maar op houden dat de Fraters van Utrecht zich meestal redelijk bescheiden hebben opge-

drager van deze naam en het werk dat hij verricht. Werk dat moet gebeuren om recht te doen aan slachtoffers en geleden leed, zo mogelijk, te verzachten. Waarbij ook ruimte is voor betuiging van spijt over de fouten die in het verleden bij de behandeling van aan het licht gekomen zaken gemaakt zijn. Het blijft niettemin een zwarte bladzijde in de geschiedenis van de Nederlandse kerkprovincie, maar ook in die van de congregatie. In het eerste nummer van de vorige jaargang heeft onze provinciale overste eerlijk en onomwonden daarover opening van zaken gegeven.

Er is dus wel degelijk aanleiding om dit jubileum niet met bazuingeschal en tromgeroffel te omgeven. Maar het zal wel gevierd worden, zij het meer naar binnen dan naar

steld, misschien ook ingegeven door de gedachte dat religieuzen ‘boven de rivieren’ niet zulke vertrouwde verschijningen zijn als in het Zuiden des lands. Er is echter nog een reden om er geen pompeus feest van te maken en voor nadere toelichting volstaat het noemen van één naam: Deetman. Met al het denkbare respect voor de

buiten gericht. En dat de congregatie nog toekomst heeft wordt gemanifesteerd door de aanwezigheid van een zeskoppige delegatie uit Indonesië, waaronder de leden van het algemeen bestuur. Laat die toekomst dan nog in duister gehuld zijn, we zien er hoopvol naar uit.

fr. Ben Hagemans

IN MEMORIAM FRATER GERARD KROES (1930 – 2013)

Op 22 april 2013 overleed frater Gerard Kroes.

“Ongeveer een half jaar geleden vond in onze kapel de gemeenschappelijke ziekenzalving plaats. Na afloop van de voorbereidende bijeenkomst vroeg ik Gerard of hij ook het sacrament wilde ontvangen, maar zijn antwoord was een duidelijk nee. Ik raakte echter aan het twijfelen toen ik zag dat hij, bij de viering zelf, zich had geschaard tussen degenen die zich voor de zalving aanboden. Toen hij aan de beurt was duwde een medebroeder de rolstoel naar voren en legde zijn hand op de schouder van Gerard, die vol overgave de bemoedigende werking van het sacrament onderging.

Nu frater Gerard Kroes is gestorven, kijk ik met dankbaarheid op deze gebeurtenis terug. Door met hem te overleggen heeft hij zich waarschijnlijk serieus genomen gevoeld, maar hier in een religieuze ruimte liet hij zich leiden door zijn behoefte om deel te nemen aan een bijzondere manier van samenzijn.

Dat past ook wel bij de manier waarop Gerard hier in deze gemeenschap aanwezig was. Hij wilde op zijn manier deel uitmaken van deze communiteit. Wie tegenover hem zat tijdens de maaltijd kon rekenen op een spel van communicatie, waarbij gezichtsuitdrukkingen en handgebaren van alles uitdrukten, al wist vaak geen van beide deelnemers wat precies. Wie hem in de gang tegenkwam

kon rekenen op een vriendelijke groet, een kwinkslag en soms een wat serieuzer en langduriger gesprek. Gerard was iemand die hield van een wat speelse, vriendelijke manier van omgang met zijn medebroeders, familieleden en verzorgenden. Een omgang waarin hij zelf het gevoel had dat hij overeind bleef. Wel was hij zich waarschijnlijk bewust van de drempels die hij moest overwinnen om dat contact ook daadwerkelijk steeds opnieuw aan te gaan.

Sinds 2008 was hij op een rolstoel aangewezen en keek hij naar ons op. In Emmen was hij iemand met een eigen huisje, die kon gaan en staan waar hij wilde, die terugkeek op een rijk leven in onderwijs en pastoraal werk, een leven waarin hij als vanzelfsprekend naar waarde werd geschat. In De Bilt moest hij leren leven in afhankelijkheid van verzorgenden en met grote lichamelijke beperkingen. Dat hij langzaam maar zeker ook geestelijk achteruitging maakte het contact in de laatste maanden extra

ingewikkeld. Maar wie hem groette en probeerde contact te maken, ontmoette steeds opnieuw een vriendelijke medebroeder, dankbaar voor de aandacht die hij kreeg.

Wanneer we zoeken naar de religieuze bezieling in het leven van Gerard, dan vinden we deze heel dicht bij hem als persoon. Hij putte zijn inspiratie uit de vele boeken die hij in Emmen las. Ze waren voor hem een aanzet tot bezinning en het doorgeven van zijn geloof. Op zijn bureau lagen er nog enkele die hij gebruikte. Twee pareltjes van zijn hand vond ik in INKO: ‘Een mens vindt hoop doordat hij zichzelf en zijn zekerheid prijsgeeft. Dan vindt hij zichzelf.’ Aldus Gerard in een artikel uit 1980. Voeg daarbij de ervaring die hij verwoordt in een artikel uit 1985: ‘Het fijnste vind ik de ervaring dat er mensen zijn die ondanks alles wat tegenzit zich toch blijven inzetten. Het zal toch door moeten gaan.’ Dan krijgen we zomaar een kijkje in de ziel van een bewogen mens.

Hij heeft hier mogen zijn die hij was. Hij heeft zijn heil gezocht in de mensen die hem dierbaar waren, hier temidden van ons. Gerard, je was een unieke medebroeder, een uniek mens. We gunnen je een thuis bij Hem naar wie je je hele leven op weg was, met wie je je hele leven verbonden bent geweest.”

Naschrift redactie

In het Sint-Jozefhuis te De Bilt. In ons vorige nummer (jrg. 81 nr. 1) staat de neerslag van een gesprek dat frater David Mullink met hem had. Gerard geeft hierin een openhartige inblik in zijn leven, vertelt met voldoening over gelukkige perioden, maar laat tegenslag en teleurstellingen, te wijten aan zijn zwakke gezondheid, niet onbesproken. Omdat dit artikel een goed beeld geeft van zijn persoon en karakter heeft de redactie besloten van een uitgebreide necrologie af te zien. Echter, in de avondwake op 26 april, stelde pastor Hans Peters Gerards laatste levensjaren in het licht, zijn leven in de Biltse gemeenschap en speciaal zijn religieuze bezieling. Wij menen er goed aan te doen deze overweging aan onze lezers voor te leggen.

ONS GEBED WORDT GEVRAAGD VOOR DE VOLGENDE DIERBARE OVERLEDENEN:

01 – 03 – 2013	De heer Jo Wanrooy te Didam. Zwager van frater Alfonsus Schaaapveld z.g.
10 – 03 – 2013	De heer Toni Teselink, oud 82 jaar te Beltrum. Zwager van frater Theo te Bogt z.g.
25 – 03 – 2013	Mevrouw Hubertina Louisa Josephina Raeskin, oud 93 jaar, te Weert. Zuster van frater Sixtus Raeskin z.g.
15 – 04 – 2013	Mevrouw Hetty van Aken – Beerten, oud 78 jaar, te Lichtenvoorde. Goede bekende van de fraters te Borculo.
16 – 04 – 2013	De heer Hendrikus Marinus Nieland, oud 89 jaar, te Hoogezand. Broer van frater Isidorus Nieland.
19 – 04 – 2013	De heer Jacques de Booij, oud 87 jaar, in Canada. Broer van frater Hilarius de Booij.
22 – 04 – 2013	De heer Theodorus Adrianus (Dick) Verbij, oud 88 jaar, te Alphen aan den Rijn. Jarenlang heeft hij gezorgd voor de fraters in Hilversum en in Utrecht.

*GOD HEEFT JEZUS OPGEWEKT UIT DE DOOD.
HIJ ZAL OOK ONS DOEN OPSTAAN DOOR ZIJN
KRACHT...*

ROMEINEN 8, 11

Fr. David Mullink

DIAMANT VOOR KEES 60-JARIG KLOOSTERJUBILEUM FRATER PERDON

Samen met vier broers en drie zussen groeide Kees Perdon op in Utrecht, waar hij werd geboren op 20 september 1934. Op de lagere school kwam hij al in aanraking met de Fraters van Utrecht, die daar les gaven. Als Kees in de zesde klas zit, komt op een goeie dag frater Cornelius op huisbezoek. Met als resultaat dat Kees in 1948 begint op het juvenaat in Zeist en op 31 juli 1953 wordt ingekleed als frater. Met z'n twaalfen waren ze, waarvan alleen frater Kees en frater Jan Smit nu hun 60-jarig jubileum vieren; de fraters Theo te Bogt en Gerard Kroes zijn overleden, de overige acht zijn uitgetreden.

Aanvankelijk werkte hij bij Drukkerij Sint Gregoriushuis in Zeist, maar in 1957 ging hij naar de Leo Stichting in Borculo. Daar werd hij, na twee jaar assistentschap, groepsleider voor 24 jongens van 14 en 15 jaar, die in het internaat wonen en de LTS of tuinbouwschool volgden. Inwerken of training was er niet bij, dus daar sta je als bijna 23-jarige voor een groep knullen die geplaatst zijn via

de kindbescherming of het medisch opvoedkundig bureau en niet altijd lieverdjes zijn. Hij herinnert zich die periode dan ook als een moeilijke tijd.

Eind jaren zestig werd hij vrijgesteld van de groepsleiding en belast met de vrijetijdsbesteding voor alle jongens van het internaat. Hij coördineerde feesten en sporten en werkte aan de totstandkoming van een recreatiecentrum. Later kreeg hij ook archiefwerk en de inkoop en winkel toebedeeld.

Borculo heeft dus een belangrijke plaats in het leven van Kees. Maar niet alleen wat betreft de Leo Stichting. Ook binnen de gemeenschap was hij actief. Hij was 14 jaar raadsfrater in het huisbestuur, hij zette zich in voor de ruiming van het kerkhof Borculo en het overbrengen van de stoffelijke resten naar het kloosterkerkhof in De Bilt en verzette veel werk voor de opheffing van de gemeenschap en de sluiting van het huis aan de Alexandrina-laan in 2003.

Maar er was meer. Graag kijkt hij terug op de periode dat hij de pastorale

school volgde en als vrijwilliger werkte in de parochie Borculo. Hij was lector, werkte mee aan avondwakes en de samenstelling van vieringen, nam deel aan werkgroepen, werd lid van de parochieraad, deed stencilwerk en had goede contacten met veel mensen. Het was een inspirerende tijd voor hem, waarover hij graag vertelt.

Na zijn werk in de Leo Stichting was hij drie jaar secretaris van het eerste Provinciaal Bestuur Nederland, daarna vanaf 1998 archivaris der congregatie. Elke werkdag was hij als regel 's morgens op het archief. Dit betekent dat hij de laatste jaren dat hij in Borculo woonde, door de week heen en weer reizen naar Utrecht.

Door problemen met zijn benen en voeten is Kees de laatste jaren minder mobiel. Van museum- en stedenbezoek komt niet meer zo veel. Je wereldje wordt steeds kleiner, zegt hij. Maar hij leest veel, kijkt tv, bezoekt het internet en leest de krant, zodat hij op de hoogte blijft van de ontwikkelingen in kerk en maatschappij.

Op 7 augustus viert hij in het Fraterhuis St.-Jozef waar hij alweer sinds 2005 woont, zijn diamanten jubileum samen met vier medebroeders, die respectievelijk 50, 60, 70 en 75 jaar kloosterleven vieren. Het feest met zijn familie wordt in oktober gevierd.

Kees, we wensen je mooie feesten en nog vele gelukkige jaren in zo goed mogelijke gezondheid te midden van je medebroeders. Dankjewel voor wat je voor de congregatie deed en doet.

Adri Vergeer

DIAMANTEN KLOOSTERJUBILEUM FRATER JAN SMIT VRIENDELIJK... EN ALTIJD IN DIENSTBAARHEID...

Frater Jan Smit heeft zijn 60-jarig kloosterjubiläum op 31 juli 2013; hij viert dit op 7 augustus. Zoekend naar de kenmerken die bij deze medebroeder het meest aanspreken, kwam ik al snel bij zijn vriendelijkheid, die zich uit in belangstelling voor de ander en het klaar staan voor mensen. Maar ook dienstbaarheid zien velen als een kenmerkende eigenschap..

Beginjaren

Jan had een rustige, soms wat stille jeugd. Geboren in juli 1934 te Zeist, volgde hij aldaar de lagere school, de ULO en daarna de opleiding voor onderwijzer aan de kweekschool van de fraters. Hij is de jongste in een gezin met vijf meisjes en drie jongens. Het was een fijn, goed, godsdienstig gezin waar men belangstelling had voor godsdienstige en culturele activiteiten. Het was dus niet verwonderlijk dat Jan in 1953 besloot om bij de fraters in te treden en daar als frater Mauritius zijn geestelijke opleiding te volgen. De hele weg naar dit soort bescheiden, religieus leven voltrok zich in rust en stilte. In 1959 legde Jan zijn eeuwige geloften af en hij kreeg al snel de vraag of hij naar de missie in Kenia wilde gaan. Frater Jan zei zonder aarzeling 'ja' en zo werd hij uitgezonden naar de missie.

Kenia

Zijn nieuwe werk deed hij met veel plezier. Hij kwam in het onderwijs te staan en was ook een van de opleiders van de jonge Afrikaanse broeders. Frater Jan werkte in Kenia

van 1960 tot 2001, met een onderbreking van 1988 t/m 1994. De reden: Jan werd bij het Algemeen Kapittel van 1988 tot plaatsvervangend Algemeen Overste gekozen in het Algemeen Bestuur van de congregatie dat in Utrecht zetelde. Toen hij op het volgende kapittel van 1994 merkte dat een ander zijn plek in het bestuur kon innemen, maakte hij kenbaar graag terug te keren naar de missie. Zo geschiedde. Hij vertrok opnieuw naar zijn geliefde Kenia.

In Kenia vervulde frater Jan diverse functies. Hij was leraar aan het kleinseminarie in Rakwaro, daarna leraar op de secondary school in Kibabi. Voor de congregatie werd hij gekozen in het districtsbestuur van Kenia en later tot Vicarius van dit district. Na zijn terugkeer uit Nederland in 1994 werd hij gekozen tot de Nieuwe Provinciaal Overste van de Provincie Kenia.

Terug naar Nederland

In 2001 besloot hij niet terug te gaan naar Kenia. Het was mooi geweest, maar het had veel van zijn gezondheid en energie gevraagd. Jan stelde zich vervolgens beschikbaar voor werk in de Aloysiusparochie te Utrecht. Met bekenden van de Gregoriusschool maakte hij afspraken om ouderen te bezoeken. De parochianen stelden die bezoeken zeer op prijs. Maar na enige tijd kreeg Jan last van draaiduizeligheid, waardoor hij moest stoppen.

Frater Jan besloot te verhuizen naar ons fraterhuis in De Bilt, waar hij een goede verzorging kon krijgen. Zijn doofheid en zijn gewrichtsproblemen eisten een steeds grotere tol. Maar om nu stil te zitten! Ook nu maakt hij zich dienstbaar en blijft belangstellend en vriendelijk voor iedereen. Bij het laatste kapittel heeft hij voorgesteld "dat de fraters, volgens goed congregationeel gebruik, de missie in het algemeen blijven steunen", een voorstel dat weerklink vond.

Eerdaags gedenken we dat frater Jan zich 60 jaar heeft ingezet voor Kerk en congregatie. Wij zijn dankbaar zo'n medebroeder in ons midden te hebben.

Frater Jan Smit, hartelijk dank voor alles. God zegene je.

Frater David Mullink.

HET SINT-GREGORIUSHUIS

Andreas Ignatius Schaepman, aartsbisschop van Utrecht, riep in 1873 een nieuwe religieuze congregatie in het leven: de Fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart. De eerste leden waren drie jonge mannen, die zich na een aantal maanden noviciaat bij de Fraters van Tilburg op 13 augustus naar Utrecht begaven. Ze namen hun intrek in een huis aan de Ganzenmarkt dat vanaf die dag Sint-Gregoriushuis heette. Ook de drie pioniers, nog onwennig in hun zwarte habijt, hadden bij de inkleiding een nieuwe naam aangenomen. Het zal niet toevallig zijn geweest dat gekozen werd voor kloosternamen met een bekende klank in de Utrechtse kerkprovincie: de geloofsverkondigers Willibrordus en Bonifatius en als derde Gregorius, die in 754 Bonifatius opvolgde als bestuurder van het bisdom. De drie eerste Fraters van Utrecht zijn niet als medestichters de geschiedenis ingegaan, al hebben ze wel de kiem gelegd voor verdere uitgroei. Want zoals bij iedere beginnende onderneming zal er zeker sprake zijn geweest van aanvangsproblemen. We spreken wel eens van 'kinderziekten', aardig gevonden, maar voor behandeling en herstel ervan is durf en daadkracht nodig. We mogen aannemen dat het driemanschap in voldoende mate hierover beschikte.

Sfeerbepalend

Over de twee jaar Ganzenmarkt is weinig op schrift gesteld. Bijzonderheden over het prille begin van

de congregatie zijn dus nauwelijks voorhanden. Niet in alle opzichten te betreuren, want dit gemis ontstaat ons van de bekoring ons in het wel en wee van de bewoners te verdiepen terwijl het erom gaat de betekenis van het huis voor stad en omgeving in het licht te stellen. Intussen dienen we een zekere wisselwerking wel in het oog te houden, namelijk dat de wijze waarop de bewoners met elkaar omgaan de sfeer van het huis bepaalt.

Op een andere wijze sfeerbepalend was de metamorfose die de Utrechtse Herenstraat onderging toen er een gebouw werd neergezet met de onmiddellijk herkenbare uitstraling van een klooster. In zuidelijke steden heel gewoon, in Utrecht een unicum. Vooral de opwaarts strevende architectuur met het kruis in top boven de ingang gaf de straat een ander aanzien. Dit zou jaren later, in 1897, nog versterkt worden toen de voorgevel verbreed werd en de

tweede ingang deur op dezelfde wijze werd gemarkeerd. Geen van beide deuren werd echter open gezet voor de oud-bewoners van het eerste Sint-Gregoriushuis op de Ganzenmarkt. Zij kwamen binnen via de ingang van huize Loenersloot, gelegen aan de Nieuwegracht. Maar dat is een ander verhaal. Beter is het ons te verplaatsen in de gevoelens van degenen die de sprong maakten van een bekrompen behuizing naar een woonplek die meer te bieden heeft dan enige ruimte voor beweging en ademhaling. Overvloedige ruimte echter niet, want het was bepaald geen onaanzienlijk groepje dat het poortje van Loenersloot passeerde.

In twee jaar tijd was de populatie van het eerste huis belangrijk toegenomen. Het waren niet alleen de eerste Fraters van Utrecht die het huis bewoonden, met een optimistische kijk op de toekomst was ook gestart met wat later 'juvenaat' zou heten. Dit betekende dat er plaats was ingeruimd voor interne leerlingen van de onderwijzersopleiding die toen nog niet PABO of kweekschool heette maar 'normaalschool'. Niet zo normaal was het intussen dat woon-, leef- en leer ruimten samengeperst waren in een bescheiden behuizing. Al spoedig zou dan ook blijken dat zelfs het permanente Sint-Gregoriushuis om uitbreiding vroeg, vooral toen er ook met een vakopleiding werd begonnen. En niet te vergeten: de in Onder Ons veelbesproken drukkerij had meer ruimte nodig dan een schuurtje in de tuin.

In de 130 jaar dat het huis in de Herenstraat in heel Utrecht als fraterhuis bekend stond is er dan ook heel wat in- en uitwendig bijgebouwd, aangepast en herverdeeld, soms tot wanhoop van degenen die voor de zoveelste keer een verhuizing van hun 'bedrijf' naar een andere verdieping moesten ondernemen.

Of was dat nu een van de dingen die wonen in het Sint-Gregoriushuis aantrekkelijk maakten, het ongewisse, het verrassende, het oplosbaar maken van schijnbaar uitzichtloze problemen. Het was in zekere zin een avontuurlijk huis, met zijn vele ruime maar ook zeer kleine, voor alles en nog wat gebruikte vertrekken, zijn kelder-ruimten, waarvan sommige afgesloten en misschien in jaren door niemand betreden. En niet te vergeten de vele soms bijna verdeckt opgestelde zeer smalle trappetjes, die de nieuwsgierige onderzoeker leidden naar zolders waar men

voorwerpen kon aantreffen die mogelijk ooit op de Ganzenmarkt tot het huisraad hadden behoord.

Middelpuntvliedend

Jarenlang stond het Sint-Gregoriushuis bekend als 'Moederhuis' van de congregatie. In de eerste jaren kon deze benaming uiteraard bezwaarlijk gebruikt worden. Men kan immers pas van een moeder spreken als er kinderen zijn. Zo doorredenerend mocht het Utrechtse huis zich pas met recht moederhuis noemen toen er geleidelijk nieuwe vestigingen werden geopend: in Hilversum, Amersfoort, Arnhem en een reeks andere plaatsen, met als laatste Zutphen in 1998. Even geleidelijk werden ze allemaal opgeheven en ook voor het Moederhuis viel in 2005 de bijl. Zo verlieten de laatste fraters het huis 130 jaar nadat de eersten het hadden betrokken. Een zekere mistroostigheid zal dit afscheid ongetwijfeld grijs gekleurd hebben,

maar het terugzien op de voorbije jaren heeft toch eerder tot voldoening dan tot treurnis geleid. In al die tijd was immers het moederhuis de krachtbron waar alle activiteit in stad en land van uitging. Hier werd de kiem gelegd voor het vestigen van scholen, voor het oprichten van vele en variabele vormen van jeugdwerk, voor in het leven roepen van niet zelden gedurfde initiatieven op kerkelijk actief gebied. Een middelpuntvliedende kracht, in het Moederhuis (of noem het hoofdkwartier) aangedragen en aangevoerd, van daar uitgevlogen naar plaatsen in het hele land, maar ook naar verre oorden als Indonesië en Kenia.

Wordt vervolgd?

Zijn we hiermee uitgepraat over het Sint-Gregoriushuis? Bij lange na niet, want roemen op de kracht en inspiratie die van het hoofdkwartier uitgingen legt ons de plicht op met voorbeelden te illustreren dat de idealen van de stichter in zijn eigen residentie en daarbuiten door zijn fraters wel degelijk zijn nagestreefd en voor een niet gering deel ook verwezenlijkt. Om aan die plicht te voldoen is meer plaatsruimte nodig dan de toegestane twee bladzijden. Wie weet stemt de redactie in met een kort vervolgartikel in nummer drie of vier van deze jaargang. Om vervolgens de serie voort te zetten met de historie van de andere, eens door fraters bewoonde huizen.

Frater Ben Hagemans

KOLOMMETJE

Met vuur spelen

Het duurde even, want het ging vier keer mis. De rook is zwart. De Geest heeft roet in het eten gegooid. Hij was nog niet zo ver.

Nu denk ik dat het eigenlijk ook heel wat is voor die Geest. Hij moet weten wie er een onberispelijke staat van dienst heeft en wie niet. Wie er leiderskwaliteiten heeft en wie niet. Wie er behoorlijk thuis is in financiële zaken. Wie waar vandaan komt. Wie ouderwets is en wie modern en in welke mate. Wie naar behoren toegewijd is aan God en kerk en dit op passende wijze kan uitdragen. Al dat soort informatie heeft de Geest nodig om tot een goede en verantwoorde keuze te komen. En daarna moet hij het ook nog influisteren bij de 115 kardinalen, die door Hem geïnspireerd een nieuwe paus gaan kiezen. Vier keer zwarte rook was dus zo gek nog niet.

De vijfde keer is de rook wit. Op de kop af 30 dagen na de onverwachte aankondiging en 13 dagen na het daadwerkelijke terugtreden van paus Benedictus XVI klinkt op 13 maart 2013 het Habemus Papam! Ik heb me vreselijk verbaasd over de mensenmassa's die hier warm voor liepen. Radio en tv stonden bol van het conclaaf en de menigte op het Sint Pietersplein was ontzag-

wekkend. Ik dacht nog wel dat de wereld zo ontkerkelijkt was. Maar nee, dat valt blijkbaar toch mee en er valt geen onvertogen woord. Benedictus is opeens een man met moed. Hij had toch maar mooi het lef om het bijltje erbij neer te gooien. Het is hem allemaal te veel geworden, zeker met een pace-maker. Een hele bekentenis voor iemand die geacht wordt onfeilbaar te zijn. Maar goed, hij verandert erdoor van een voor velen ontoegankelijke geleerde in een kwetsbare man met een bepaald knuffelgehalte. Een echt mens, en zo gewoon. Hij neemt eerst zijn

intrek in Castel Gandolfo en gaat op 2 mei vanuit dit pauselijke zomerverblijf naar het onlangs gerenoveerde klooster Mater Ecclesiae (Moeder van de kerk) in het Vaticaan. Hij wil rusten, zich bezinnen en zich afzijdig houden van de gang van zaken in de kerk en het Vaticaan, opdat hij zijn opvolger niet voor de voeten gaat lopen.

Ja die opvolger. Jorge Mario Bergoglio heet hij. Hij is Argentijn en kiest als paus voor de naam Franciscus. Let op, niet Franciscus I. Er is immers nog geen tweede, dus ook geen eerste. Bovendien slaat de naam uitsluitend op Franciscus van Assisi, die zich het lot aantrok van armen, zieken en zwervers, degene van het Zonnelied en de dieren. Maar hij was meer dan dat. Hij was ook degene die zich wijdde

aan de restauratie van de kerk, zowel letterlijk als figuurlijk. Want ook toen zat de kerk in het slop en was toe aan herstel.

De net gekozen paus komt het balkon op en zegt: goedenavond! En hij lacht erbij. De wereld en ik, we sluiten hem op slag in ons hart. Al snel horen we dat hij een gereedstaande dienstauto weigert om samen met andere kardinalen de bus te nemen naar zijn slaapplek. Hij gaat persoonlijk naar zijn hotel om zijn koffers op te halen en de rekening te betalen. Hij kan zijn eigen potje eten koken. Hij gaat niet wonen in de juist opgeknapte pauselijke appartementen, want daarin kunnen wel dertig mensen wonen, zegt hij. Dat belooft wat. Nou alleen de curie nog. Want als ik het goed begrijp is dat een groepje waar alles op stuk loopt. De farizeeën van deze tijd. De wet, en dan vooral de kerkelijk wet, boven alles.

Het zal een klus worden voor Franciscus. Tot nu toe komt hij echter op me over als iemand die serieus wil proberen het nodige te doorbreken. En vooralsnog geef ik hem het voordeel van de twijfel. Franciscus zal met vuur moeten spelen, dat lijkt onontkoombaar. Hopelijk gooit de Geest hierbij geen roet in het eten. Okay, misschien een paar keer. Het kan natuurlijk ook niet in één keer allemaal goed komen. Ik zal in ieder geval voor hem duimen en af en toe een schietgebedje ten hemel vuren.

Fleur

BERICHT UIT... LODWAR VAN FRATER HANS WENNEKES

Kenia in een nieuw jasje

In 2010 is er via een referendum een nieuwe constitutie in Kenia aangenomen. Dat heeft heel wat voeten in de aarde gehad en het heeft ook jaren geduurd om zover te komen. Een constitutie wijzigen of vernieuwen van een congregatie is al een heel moeizaam proces, maar om voor een land met zoveel etnische groepen, eigen talen en culturen een geheel nieuwe te schrijven is haast onmogelijk. Toch is er een heel goede constitutie uit de bus gekomen. Van een centraal geregeerd land zijn we overgestapt op een regionaal systeem. Het land is verdeeld in 47 counties en iedere county kan zijn eigen gebied besturen met een parlement en eigen budget dat afgeleid is van de centrale kas.

Het moet nu nog allemaal beginnen. De eerste hindernis is genomen: de verkiezing van een president. De nieuwe constitutie gaf duidelijke aanwijzingen hoe dat allemaal moest gebeuren met een onafhankelijke verkiezingscommissie. Maar toch werd opnieuw de uitslag van deze verkiezing aangevochten. De Hoge Raad moest er aan te pas komen om de klachten, na een intensief onderzoek, te weerleggen. Maar uiteindelijk werd Uhuru Kenyatta uitgeroepen tot de vierde president van Kenia voor een periode van vijf jaar.

In de aanloop naar deze verkiezingen is er door vele vredesgroepen, kerken en organisaties, opgeroepen om de vrede te bewaren en onlusten zoals bij de vorige verkiezingen te voorkomen. Op een paar rellen na is dat goed gelukt en

Uhuru Kenyatta, president van Kenia

iedereen haalde opgelucht adem. Ook degenen die niet voor de nieuwe president gekozen hadden, accepteerden de uitslag zodat we nu een nieuwe start kunnen gaan maken.

Turkana is nu een eigen county en verdeeld in vier districten. Omdat Turkana een arm gebied is, krijgt het meer financiële steun van de centrale overheid dan rijkere counties. Als die gelden goed besteed gaan worden, kan het Turkana-gebied zich goed ontwikkelen. Een paar jaar geleden is er olie in Turkana aangeboord. Als het Turkana-gebied daar zijn deel van meekrijgt, zoals de nieuwe constitutie aangeeft, kan Turkana een bloeiende county zijn die zijn eigen boontjes kan doppen.

Een trouwpartij

Kerkelijk trouwen komt haast niet voor in ons Turkana-gebied. In de

parochie waar ik bij hoor, The Holy Family, is vorig jaar niemand voor de kerk getrouwd. Wel is een van mijn stafleden in 2012 voor de kerk getrouwd maar toen was ik op een kapittelvergadering in Nederland en heb dat dus niet meegemaakt. Op 6 april is opnieuw iemand van mijn staf, Emanuel, voor de kerk getrouwd; dat is dus heel uitzonderlijk. Emanuel woonde al 10 jaar samen met Jane en zij hebben twee kinderen, een jongetje en een meisje. Een van de redenen dat er niet kerkelijk getrouwd wordt is de bruidsschat. Dat is een aanzienlijk hoog bedrag in vee; kamelen, geiten, schapen en soms zelfs koeien. Er is bijna niemand meer die dat kan ophoesten tenzij je al ouder bent en een goed inkomen hebt. Emanuel is organist en koorleider in zijn parochie en is ook een actief kerklid. Met veel moeite en veel leningen heeft hij het voor elkaar gekregen om de bruidsschat bij elkaar te krijgen. Tussen de ouders van Emanuel en Jane werd er dus heel wat afgehandeld om tot die overeenkomst te komen. De parochiepriester wil de huwelijksceremonie zo eenvoudig mogelijk houden en het liefst nog in een groep met meerdere koppels samen. Dat gebeurt in een vroege ochtendmis en de parochie zorgt dan voor een kop thee en een biscuitjes na de huwelijksmis. Dit systeem wordt meestal gehanteerd door mensen die al oud zijn, een aantal kleinkinderen hebben en waarschijnlijk het einde van hun leven zien naderen. De jongeren die trouwen willen het toch groter en imponanter aanpakken en dat loopt vaak uit de hand.

Ook nu met Emanuel en Jane, want beiden hebben een betaalde baan en ze wilden er de dag van hun leven van maken. Er werd een comité in het leven geroepen dat de feestelijkheden zou organiseren, geld inzamelde voor de kosten en om de kerk te decoreren.

Maar naast dit alles is er nog wel het een en ander. Een groep van 20 kinderen, 10 jongetjes en 10 meisjes, allemaal in een zelfde pakje of jurkje met mandjes vol gekleurd stroigoed om voor het bruidspaar uit te strooien. Een groep van 10 jonge mannen allemaal gekleed als de bruidegom. Een groep van 10 jonge vrouwen, allemaal in een zelfde prachtige jurk, met witte handschoentjes en een mooi bosje (kunst)bloemetjes in de hand om te zwaaien naar de bruid, ging het bruidspaar voor bij de intrede van de kerk. De bruid zelf was in een witte bruidsjacon, haar gezicht gesluierd achter een

floers zodat ze goed begeleid moest worden bij het naar voren treden. Op haar hoofd een kroontje waar 3 led lampjes aan en uit flikkerden.

De plechtigheid was gepland voor 10 uur in de morgen. Tegen 10 uur stond de parochiepriester klaar met zijn misdienaars, zowel jongens als meisjes. De kerk was al redelijk vol gestroomd met parochianen en heel veel kinderen. Tegen half elf arriveerden de bruidegom en de groep jongemannen, het koor begon te zingen en de sfeer begon er op te lijken. Nu kon ieder moment de bruid arriveren, maar dat bleef uit. Het werd half twaalf en nog geen sein dat er schot in zat. Toen begon het onrustig te worden want het nieuws sijpelde door dat de ouders van Jane niet tevreden waren met de bruidsschat die betaald was. Ze wilden hun dochter niet vrijgeven voordat er 12 geiten meer gegeven zouden worden. Die onderhande-

ling duurde een tijd totdat er in toegestemd werd. Ieder opgelucht. Jane was opgesloten in het huis waar haar ouders op dat moment logeerden en kon dus niet weg. Toen eisten de ouders dat ze de geiten eerst wilden zien voordat Jane mocht vertrekken. Maar hoe kom je zo gauw aan 12 geiten en het geld ervoor. Onder de aanwezigen werd er gecollecteerd en enkele vrienden en burens droegen geld aan om de geiten te kunnen kopen. Daar ging wat tijd overheen totdat de geiten ter plekke waren en Jane uiteindelijk mocht vertrekken.

In een lange stoet auto's werd toen naar de kerk gereden waar de bruidegom een grote smile op zijn gezicht kreeg toen ze arriveerden en de plechtigheid kon beginnen. Het was net een high society trouwpartij die je wel eens op het nieuws van de tv ziet. Ze zijn nu gelukkig getrouwd, maar nu komt ook het probleem om de hoek, want hoe betalen ze alles af en hoe lang gaat dat duren tot ze daarvan verlost zijn. Een honeymoon zit er dus ook even niet in.

Een traditioneel Turkanahuwelijk is niet compleet voordat het eerste kind kan lopen. Beide kinderen van Jane en Emanuel waren tijdens de huwelijksplechtigheid aanwezig in de groep van de jongens en meisjes die bloemetjes strooiden. Aan deze cultuureis hebben ze dus al voldaan.

frater Hans Wennekes

FINANCIËLE VERANTWOORDING

GIFTEN TOT JUNI 2013

MAART

P.S.L. te P	€ 10,-	
C.T.J.S. te P.	€ 30,-	

APRIL

J. d. W. e.e. te X	€ 10,-	
P.-v M te Z.	€ 15,-	
C.L.B. te Z.	€ 25,-	Hans Wennekes
G.M.F. te B.	€ 30,-	
A.M.L.E te O.	€ 50,-	
S.G.N. te D.	€ 50,-	
J.G.H.-O. te S.	€ 25,-	
A.K. te H.	€ 15,-	
J.H.M.S. e.e. te R.	€ 25,-	

MEI

J.B.H.M.Z. te R.	€ 50,-	
F.J. vd O.-d R.	€ 15,-	
H.H.v L. e.e. te D.	€ 25,-	
A.J.J.W. e.e. te M.	€ 25,-	
J.C.V. te B.	€ 25,-	
C.L.B. e.e. te Z.	€ 25,-	Hans Wennekes
H.A. vd L. te H.	€ 10,-	

Hartelijk dank voor de zeer welkome giften.

Fr. Wim Janssen adm.

Avondrood, mooi weer.....

De zomer was al enkele weken bezig. De meeste dagen waren zalig, echt heerlijk...
Mensen genoten: op hun terrasje, onder de luifel, achter in de tuin of lekker op 't balkon.
En 's avonds hoorde je rondom in andere tuinen de flessen vrolijk rinkelen en vaak werd het een latertje.
De barbecue draalde menig avond overuren.
'Mooi avondrood hé', riep ik over de heg tegen mijn buurman. 'Dat wordt morgen mooi weer.'
'Oh ja?' reageerde deze. 'Maar, 'avondrood', dat is toch 'regen in de sloot', we krijgen regen hoor, let op mijn woorden.'
Nee, was mijn reactie. 'Morgenrood, regen in de sloot', maar, 'avondrood mooi weer aan boord. Een biertje als het niet zo is!'
'Goed, ik kijk gelijk op Google' was zijn antwoord.
Even later kwam hij terug. 'Je had gelijk, het is: 'avondrood mooi weer aan boord,' en 'morgenrood, regen in de sloot'.
Kom straks even een lekker koel biertje halen, we hebben een hulstapje.'
De verdere avond was het nog laat warm, zelfs in huis kwam de warmte je tegemoet.
De volgende morgen was het stralend weer. Geen wolkje aan de lucht, een strak blauwe hemel en dus géén regen in de sloot.
Die avond keek de buurman nog even over de heg en zei: 'Spreekwoorden en gezegden, zijn eigenlijk wel mooi hé.
Ik heb er nooit echt iets mee gehad, maar dit vind ik toch wel leuk.
Morgen zal het ook wel weer goed zijn want de hemel was vanavond bloedrood. Ik heb gelijk maar even een fotootje gemaakt.'
De volgende morgen bleek dat het avondrood opnieuw gelijk had. Het was weer een heerlijke zomerse dag.

Frater Ton Oostveen